

GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE
SLOVENIAN FORESTRY INSTITUTE

ANALIZA ZASEBNIH LASTNIKOV GOZDOV, KI SO PREJELI SREDSTVA PROGRAMA RAZVOJA PODEŽELJA ZA RAZVOJ GOZDNIH OBMOČIJ IN IZBOLJŠANJE UČINKOVITOSTI GOSPODARJENJA Z ZASEBNIMI GOZDOVI

Naloga v okviru aktivnosti javne gozdarske službe GIS 5/2.3:
Značilnosti in organiziranost zasebnih lastnikov gozdov

Darja Stare

Ljubljana, 17.12.2019

Kazalo

1.	Uvod	3
2.	Prejemniki sredstev za ukrep 122 v okviru PRP 2007-2013	5
2.1.	Zasebni lastniki gozdov kot prejemniki sredstev v okviru ukrepa 122	6
2.1.1.	Gozdovi zasebnih lastnikov gozdov na območju Nature 2000	8
2.1.2.	Spremembe bruto dodane vrednosti z naložbo	9
2.2.	Podprte naložbe v okviru ukrepa 122 za zasebne lastnike gozdov posameznike	10
2.2.1.	Nakup traktorjev v okviru ukrepa 122	11
3.	Prejemniki sredstev za podukrep Mo8.6 v okviru PRP 2014-2020	13
3.1.	Zasebni lastniki gozdov kot prejemniki sredstev v okviru podukrepa Mo8.6	14
3.2.	Podprte naložbe v okviru podukrepa Mo8.6 za zasebne lastnike gozdov posameznike ...	16
3.2.1.	Nakup traktorjev v okviru podukrepa Mo8.6	18
4.	Zaključek	19
5.	Viri	21

1. Uvod

Gozd v Sloveniji predstavlja pomemben element krajine, vir biološke pestrosti in tudi vir dohodka. Danes je 76,5 % gozdov v Sloveniji v zasebni lasti, 20,8 % gozdov je v lasti države in 2,7 % gozdov v lasti lokalnih občin. Po zadnjih znanih podatkih Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS) (Poročilo..., 2019), je v letu 2018 znašala površina gozdov 1.177.244 ha, kar pomeni, da imajo zasebni lastniki gozdov skupaj v lasti 901.038 ha gozdov. Zasebna gozdna posestva so majhna, povprečna površina znaša le 2,9 ha. Le 11 % zasebnih lastnikov v Sloveniji ima v lasti gozd, večji od pet hektarjev in ti upravljajo z več kot polovico gozdnih zemljišč v zasebni lasti. Po zadnjih podatkih je v Sloveniji že 314.000 (s solastniki še več) lastnikov gozdov. Največji delež (> 40 %) lastnikov gozdov pripada starostni skupini 60-79 let. Ti lastniki imajo v lasti največji odstotek gozdov (> 40 %). Delo v zasebnem gozdu z namenom pridobivanja okroglega lesa za različne namene največkrat izvajajo lastniki gozdov. Poznavanje izvajanja del v gozdovih je pomembno, vendar tudi precej nepoznano področje. Namreč nemogoče je pričakovati, da bodo vsi lastniki gozdov aktivno izvajali dela v svojem gozdu ali bili ustrezno opremljeni in usposobljeni za delo. Trg gozdarskih storitev se bo v prihodnosti še razvijal in širil. Vse to pa zahteva aktivno spremljanje stanja in prilagoditve v politikah spodbud in podpor za bolj učinkovito izkoriščanje gozda.

Slovenija za boljše izkoriščanje potenciala gozdov znaten vir sredstev nameni z ukrepi Programa razvoja podeželja (PRP), ki je skupni programski dokument Slovenije in Evropske komisije in pomeni podlago za koriščenje finančnih sredstev iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP). Zasebni lastniki gozdov in izvajalci del v gozdovih v okviru dopolnilne dejavnosti na kmetijah in v okviru organizirane oblike medsosedske pomoči, so med pomembnimi prejemniki nepovratnih sredstev ukrepov PRP.

Za izboljšanje ponudbe gozdarskih storitev je bil v okviru PRP 2007-2013 financiran en ukrep, in sicer znotraj 1. osi – konkurenčnost kmetijstva in gozdarstva: Ukrep 122: Povečanje gospodarske vrednosti gozdov. Glavni namen ukrepa 122 je bil izboljšati učinkovitost gospodarjenja z zasebnimi gozdovi preko večje izrabe proizvodnega potenciala gozdov, uvajanja izboljšav pri sečnji in spravilu lesa ter večje varnosti pri delu v gozdu, in s tem prispevati k povečanju produktivnosti dela v gozdarstvu skladno s cilji nacionalne in EU gozdarske strategije. Ta ukrep je podprl naložbe v zasebne gozdove za:

- A – naložbe v gradnjo in rekonstrukcijo gozdnih cest in gozdnih vlak ter pripravo gozdnih vlak in
- B – naložbe v nakup nove mehanizacije in nove opreme za sečnjo in spravilo lesa,

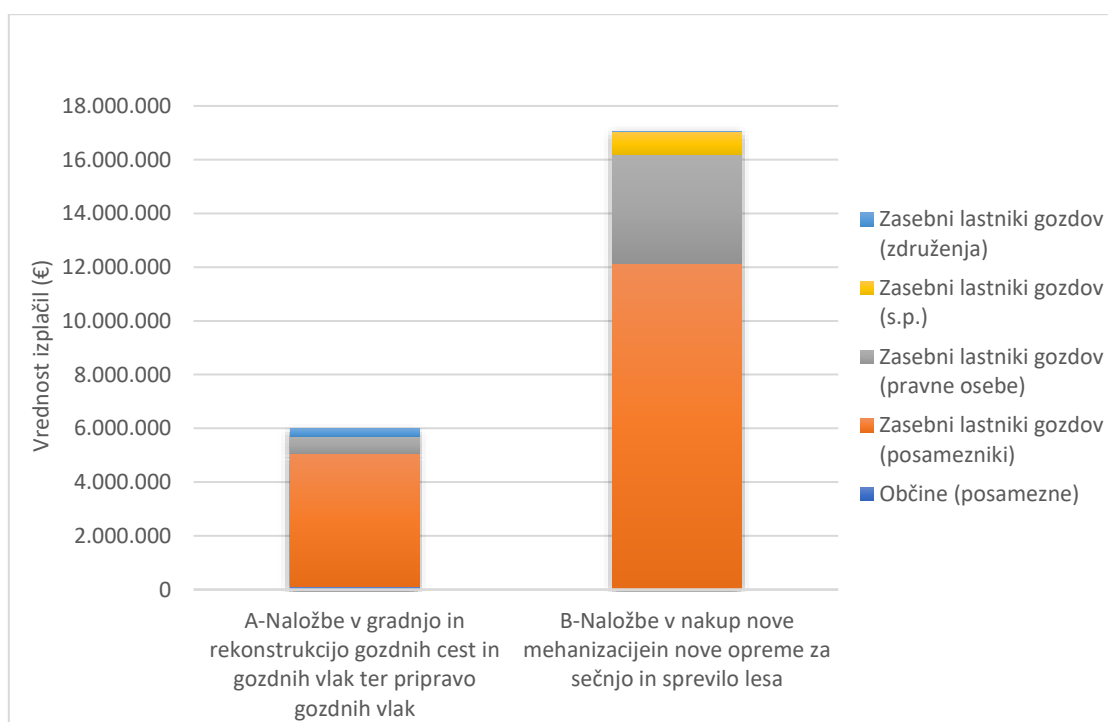
s čimer bi prejemniki sredstev povečali izkoriščenost gozdov, izboljšali gozdno-lesne vrednostne verige, povečali učinkovitosti delovanja in konkurenčnosti gospodarstev/podjetij in zagotovili surovino na trgu.

V okviru aktualnega obdobja PRP 2014-2020 je za izboljšanje ponudbe gozdarskih storitev v Sloveniji financiran en ukrep, in sicer ukrep Mo8: Naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje. Glavni namen ukrepa je spodbujati naložbe v razvoj gozdnih območij in izboljšati sposobnosti gozdov za preživetje, kar vključuje področje obnove gozdov po naravnih nesrečah ter naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo in mobilizacijo lesa. Ukrep podpira naložbe v okviru dveh podukrepov:

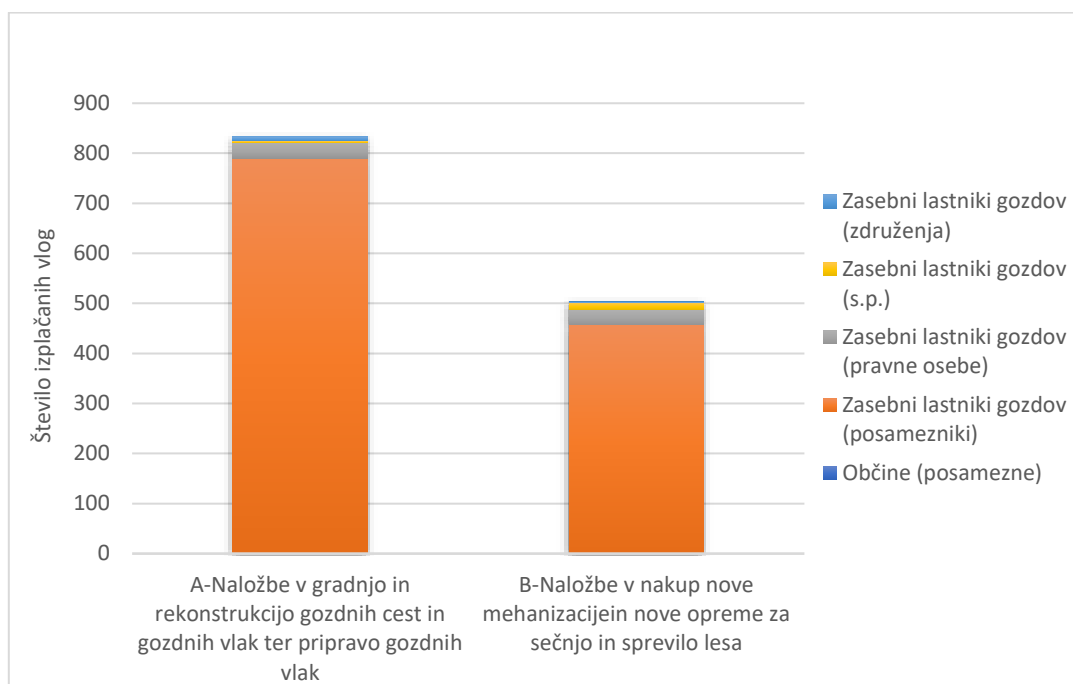
- Podukrep Mo8.4: Podpora za odpravo škode v gozdovih zaradi gozdnih požarov ter naravnih nesreč in katastrofičnih dogodkov, kjer se izvajata dve operaciji:
  - Odprava škode in obnova gozdov po naravni nesreči in
  - Ureditev gozdnih vlak, potrebnih za izvedbo sanacije gozdov.
- Podukrep Mo8.6: Podpora za naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdnih proizvodov, kjer se izvajata dve operaciji:
  - Naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa ter
  - Naložbe v pred industrijsko predelavo lesa.

2. Prejemniki sredstev za ukrep 122 v okviru PRP 2007-2013

V okviru Programa razvoja podeželja 2007-2013 je bilo za ukrep 122 do 31. decembra 2015 izplačanih 23.050.725 €. Znotraj ukrepa 122 sta bili podprti 2 naložbi. Več vlog (51 %) je prispelo za naložbo B (Naložbe v nakup nove mehanizacije in nove opreme za sečnjo in spravilo lesa), vendar je bilo po številu odobrenih in izplačanih več vlog v naložbo A (Naložbe v gradnjo in rekonstrukcijo gozdnih cest in gozdnih vlak ter pripravo gozdnih vlak; 62 %). Glede na vrednost izplačila je bilo več izplačanih sredstev za naložbo B (74 %). Med prejemniki sredstev tako po številu vlog kot po izplačanih sredstvih ne glede na vrsto naložbe prevladujejo zasebni lastniki gozdov – posamezniki (več kot 90 %), sledijo zasebni lastniki gozdov – pravne osebe (6 %), zasebni lastniki gozdov – s.p. (3 %) in zasebni lastniki gozdov – združenja (z zanemarljivim 0,3 %). Med posameznimi kategorijami prejemnikov PRP sredstev pa so bile najuspešnejše občine, katerim je bilo odobrenih 75 % vlog, sledijo zasebni lastniki – pravne osebe, katerim je bilo odobrenih 61 % izmed prispelih vlog.

Slika 1: Vrednost izplačil glede na vrsto naložbe po lastniških kategorijah v obdobju PRP 2007-13.

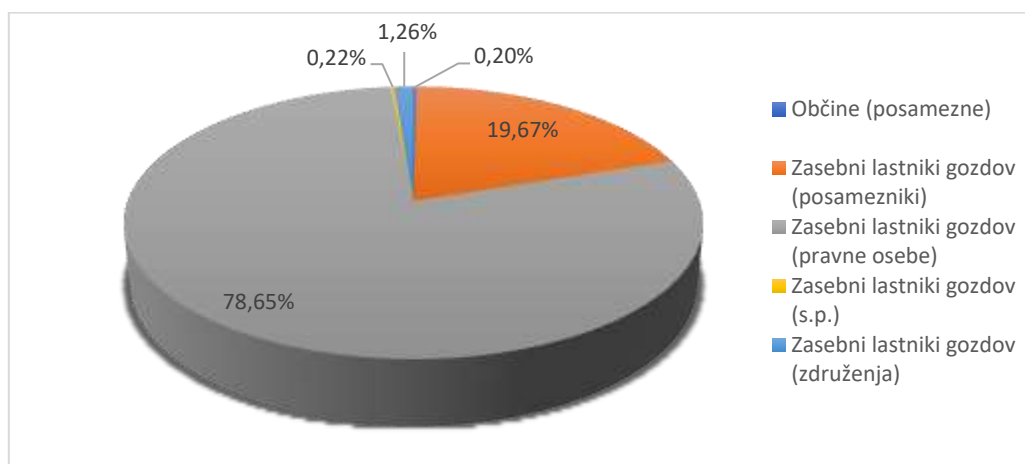
Slika 2: Število izplačanih vlog glede na vrsto naložbe po lastniških kategorijah v obdobju PRP 2007-13.

2.1. Zasebni lastniki gozdov kot prejemniki sredstev v okviru ukrepa 122

Vlagatelji za dodelitev nepovratnih sredstev za podpore v okviru ukrepa 122 morajo biti lastniki ali solastniki zasebnih gozdov na območju Republike Slovenije, ki mora biti večji od 0,5 ha. V primeru nakupa opreme za sečnjo in spravilo (dodelitev sredstev za namen B) mora imeti lastnik gozda ob predložitvi vloge v lasti vsaj 3 ha gozda, oziroma posekati ali spraviti vsaj 150 m³ lesa letno (v 5. javnem razpisu najmanj 300 m³). Kadar je vlagatelj zasebni lastnik gozda – samostojni podjetnik ali pravna oseba, mora letno posekati najmanj 1.000 m³ lesa.

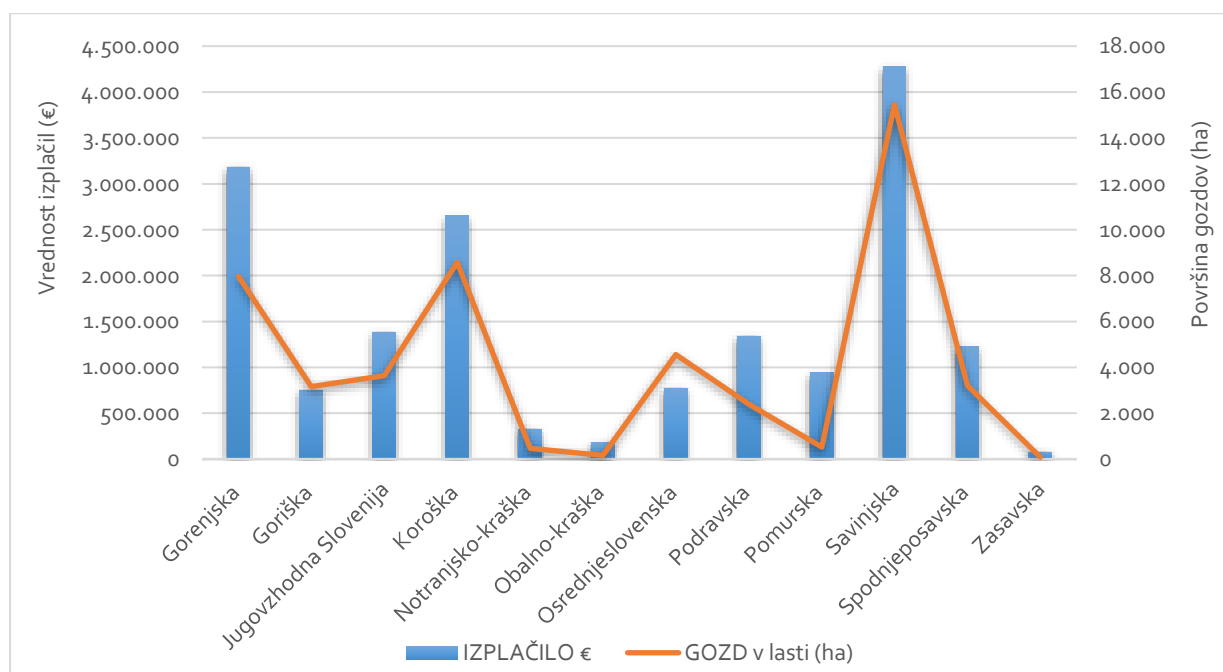
Po pridobljenih podatkih imajo vlagatelji skupno v lasti 321.314 ha gozda. Vlagatelji, katerih vloge za PRP sredstva so bila odobrena in izplačana, imajo v lasti 255.035 ha gozda, vlagatelji, ki so prejeli sredstva v okviru namena B, pa imajo v lasti 20.674 ha gozdov. Večino gozdov med prejemniki sredstev imajo v lasti zasebni lastniki gozdov – pravne osebe in sicer skoraj 79 % poročanih površin. Sledijo zasebni lastniki gozdov – posamezniki z 20 % deležem, kar predstavlja dobrih 50.000 ha gozdov.

Če primerjamo površino gozdov, ki jo imajo v lasti vsi zasebni lastniki gozdov (v letu 2013 je bilo 75 % vseh gozdov v zasebni lasti, kar predstavlja 895.829 ha), s površino gozdov, ki jo imajo v lasti zasebni lastniki vlagatelji za dodelitev sredstev, ugotovimo, da je vključenih 35 % površin gozdov. Zasebni lastniki, katerim sredstva so bila izplačana, pa imajo v lasti 28,5 % vseh gozdov.

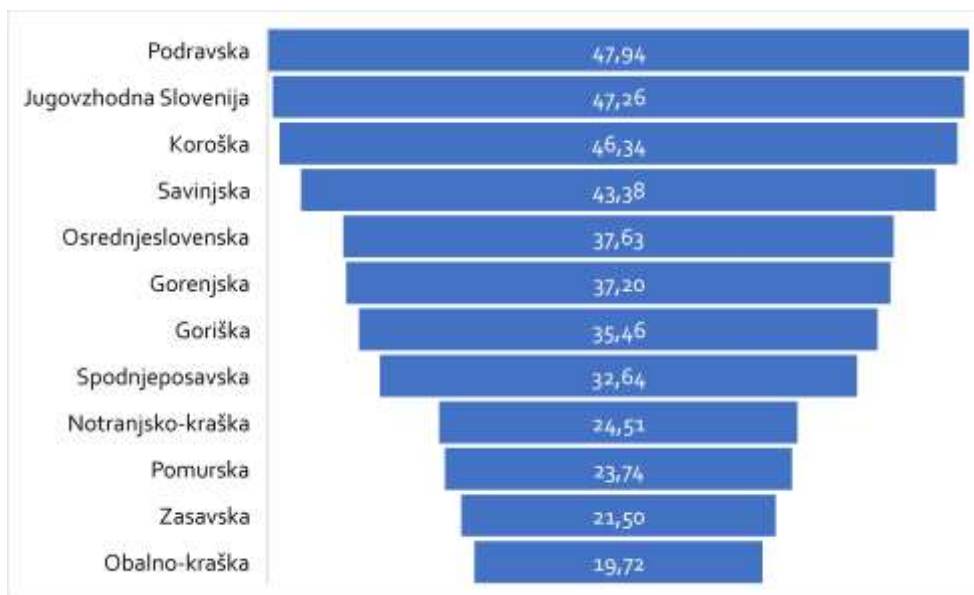

Slika 3: Lasništvo gozdov med prejemniki sredstev PRP 2007-13.

Največ zasebnih lastnikov gozdov – posameznikov, ki so pridobili PRP sredstva, prihaja iz savinjske statistične regije. Tudi vrednost izplačil je bila v tej regiji najvišja. Sledita gorenjska in koroška regija, najmanj sredstev pa je bilo izplačanih v zasavski regiji. Glede na lastništvo gozdov, pa imajo skupaj največ gozdov zasebni lastniki posamezniki iz savinjske regije, sledijo iz koroške in gorenjske statistične regije. Skupno imajo najmanj gozdov prejemniki sredstev iz zasevske in obalno-kraške regije (slika 4). Če pa preračunamo površino gozdov na število izplačanih vlog, imajo največje gozdne posesti v lasti zasebni lastniki iz podravske statistične regije, ki imajo v povprečju 48 ha gozdov na posameznega prejemnika sredstev, sledijo zasebni lastniki posamezniki iz jugovzhodne Slovenije in koroške regije (slika 5).

Slika 4: Zasebni lastniki gozdov – posamezniki kot prejemniki sredstev PRP 2007-13 po statističnih regijah.

Slika 5: Povprečna velikost gozde posesti v lasti zasebnih lastnikov gozdov posameznikov po statističnih regijah preračunano glede na število prejemnikov sredstev PRP 2007-13.

2.1.1. Gozdovi zasebnih lastnikov gozdov na območju Nature 2000

Vlagatelji za dodelitev nepovratnih sredstev za podpore v okviru ukrepa 122, PRP 2007-13, so morali v vlogi navesti, kolikšen delež njihovih gozdov je na območju Nature 2000. Pod DA so zavedeni vsi vlagatelji, katerih več kot 50 % gozdov je v območju Nature 2000, pod NE pa lastniki, ki ali nimajo gozdov v tem območju ali je njihov delež manjši kot 50 %. Od vseh prejemnikov sredstev ima le 21 % zasebnih lastnikov več kot 50 % gozdov na območju Nature 2000. Od preostalih 988 prejemnikov sredstev, ki imajo skupaj v lasti skoraj 37 tisoč ha gozdov, jih ima 222 svoj gozd v deležu manjšem kot 50 % na območju Nature 2000, to pa predstavlja dobrih 2.5000 ha gozdov (ali 18 % gozdov, ki so na območju Nature). Skupaj imajo zasebni lastniki gozdov - posamezniki skoraj 14.000 ha gozdov na območju Nature 2000, kar predstavlja 28 % od vseh gozdov, ki jih imajo v lasti.

Preglednica 1: Gozdovi zasebnih lastnikov gozdov posameznikov na območju Nature 2000.

	Št. prejemnikov sredstev	GOZD v lasti (ha)	GOZD v lasti pod NATURA 2000 (ha)
Natura 2000 DA	255	13.411,27	11.341,14
Natura 2000 NE	988	36.744,38	2.543,68
Skupaj	1.243	50.155,65	13.884,82

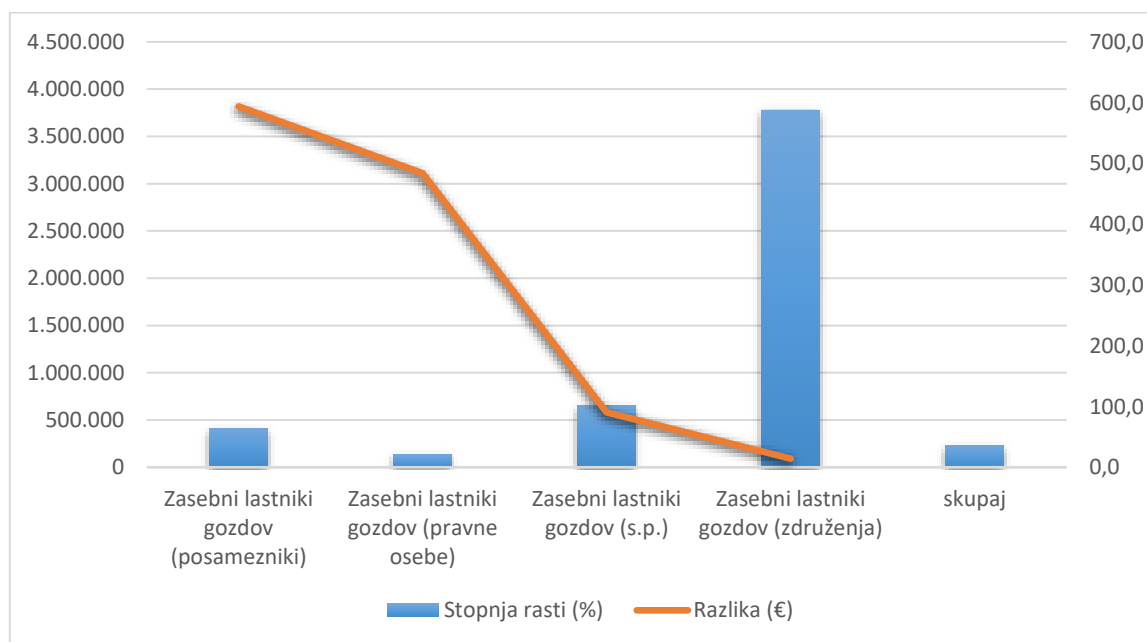

2.1.2. Spremembe bruto dodane vrednosti z naložbo

Glede na podatke iz predloženih vlog za dodelitev sredstev iz programa PRP 2007-2013 se je bruto dodana vrednost (BDV) gospodarskih enot vlagateljev, gledano samo za zasebne lastnike gozdov, z naložbo v povprečju zvišala za 35 %. To pomeni, da se je skupna BDV zvišala za več kot 7,6 mil €. Vrednostno je največje zvišanje BDV pri zasebnih lastnikih gozdov – posameznikih, to je za skoraj 4 mil €. Glede na stopnjo rasti pa je največje povišanje BDV pri zasebnih lastnikih gozdov – združenjih, kjer gre za skoraj 600 % povečanje BDV gospodarskih enot vlagateljev.

Preglednica 2: Bruto dodana vrednost prejemnikov sredstev PRP 2007-13 brez naložbe in z naložbo.

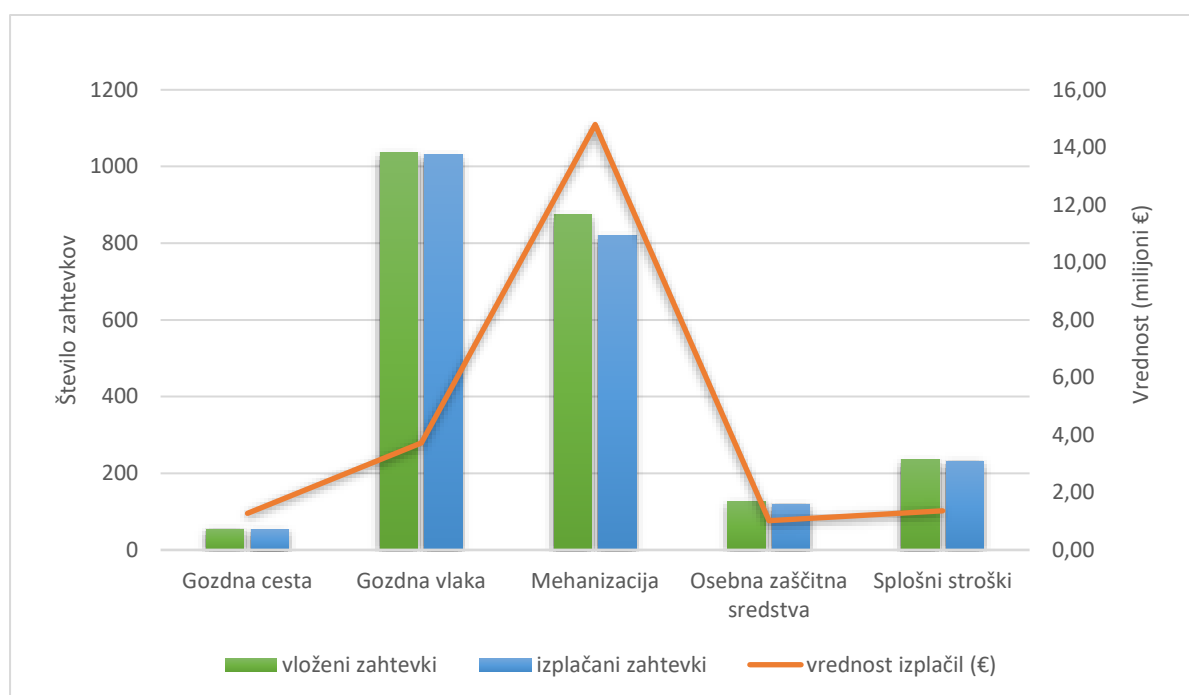
	ZNESEK BDV BREZ NALOŽBE	ZNESEK BDV Z NALOŽBO	Stopnja rasti (%)
Zasebni lastniki gozdov (posamezniki)	5.968.403,59	9.785.856,31	64,0
Zasebni lastniki gozdov (pravne osebe)	15.061.630,97	18.173.409,49	20,7
Zasebni lastniki gozdov (s.p.)	572.824,75	11.53.879,9	101,4
Zasebni lastniki gozdov (združenja)	-11.618,1	79.834,6	587,2
Skupaj	21.591.241,21	29.192.980,30	35,2

Slika 6: Sprememba bruto dodane vrednosti prejemnikov sredstev PRP 2007-13.

2.2. Podprte naložbe v okviru ukrepa 122 za zasebne lastnike gozdov posameznike

Za povečanje gospodarske vrednosti gozdov so bili s sredstvi PRP kriti naslednji stroški: gozdne ceste, gozdne vlake, mehanizacija, osebna zaščitna sredstva in splošni stroški. Glede na število odobrenih in izplačanih zahtevkov (2.252 izplačanih zahtevkov, kar predstavlja 97 % glede na vse vložene zahtevke) so prevladovale vloge v kategoriji gozdne vlake (1.030 vlog, kar predstavlja 46 % izmed vseh vlog ukrepa 122). Po vrednosti pa je bilo največ izplačanih zahtevkov v kategoriji mehanizacija, in sicer kar 67 %.

Slika 7: Prikaz števila vloženih in izplačanih zahtevkov ter vrednost izplačil po vrstah stroška.

Pri naložbah tipa B, v okviru katerih so bile upravičene tri kategorije stroškov (mehanizacija, osebna zaščitna sredstva in splošni stroški), so prevladovale vloge za mehanizacijo za delo v gozdovih (852 odobrenih in 819 izplačanih zahtevkov), za katere je bilo skupno odobrenih skoraj 15 milijonov €, medtem ko je bilo za osebna zaščitna sredstva namenjeno nekaj več kot 1 milijon €. V vseh treh kategorijah skupaj je bilo izplačanih 1.169 zahtevkov. Samo za nakup strojev in opreme pa 929 zahtevkov v skupni vrednosti dobrih 16 milijonov €.

Izmed opreme in strojev je bilo kupljenih največ traktorjev kolesnikov za delo v gozdu – z in brez vitla skupaj jih je bilo v okviru PRP kupljenih 287. Sledi nakup motornih žag, teh je bilo kupljenih 149. V okviru PRP 2007-13 je bilo nabavljenih kar 142 kompletov osebnih zaščitnih sredstev za delo s stroji in opremo, kar vključuje zaščitne čevlje, zaščitno čelado z mrežico in glušniki, rokavice, zaščitne sekaške

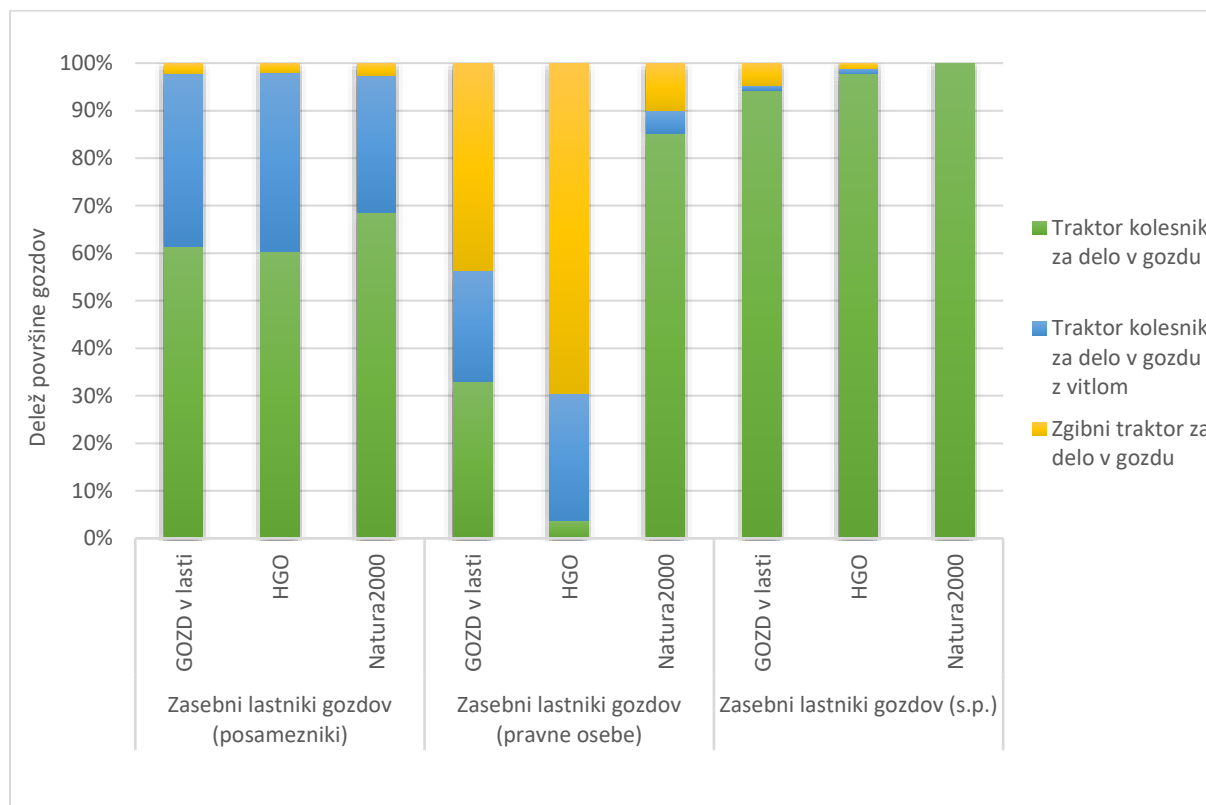
hlače ali zaščitno sekaško obleko. Po številu nabavljenih strojev je bilo kar nekaj tudi vitlov, in sicer 130 ter traktorskih gozdarskih prikolic, skupaj s in brez pogona jih je bilo kupljenih 90.

2.2.1. Nakup traktorjev v okviru ukrepa 122

Vseh 294 vlagateljev, katerim so bila zaprosena sredstva za nakup traktorjev odobrena in tudi izplačana, imajo skupaj v lasti nekaj več kot 13 tisoč ha gozdov. To predstavlja le 5 % gozdov, če primerjamo s površino gozdov, ki jih imajo v lasti vsi zasebni lastniki gozdov prejemniki sredstev v okviru ukrepa 122. Če preračunamo površino gozdov na število izplačanih vlog, ima posamezni zasebni lastnik gozda, ki je prejel sredstva za nakup traktorja, v povprečju 44 ha gozdov. Kar 86 % zasebnih gozdov vključenih v PRP, se uvršča pod hribovska gorska območja in 26 % pod območje Natura 2000.

Preglednica 3: Površine gozdov, ki jih imajo v lasti zasebni lastniki gozdov prejemniki sredstev PRP za nakup traktorjev, s prikazom površin, ki se uvrščajo pod hribovska gorska območja in Natura 2000.

	Št. prejemnikov sredstev	GOZD v lasti (ha)	GOZD v lasti pod HGO (ha)	GOZD v lasti pod NATURA 2000 (ha)
Traktor kolesnik za delo v gozdu	168	7.615,89	6.283,25	2.423,85
Traktor kolesnik za delo v gozdu z vitlom	119	4.465,45	4.064,21	825,65
Zgibni traktor za delo v gozdu	7	971,22	906,66	129,19
Skupaj	294	13.052,56	11.254,12	3.378,69

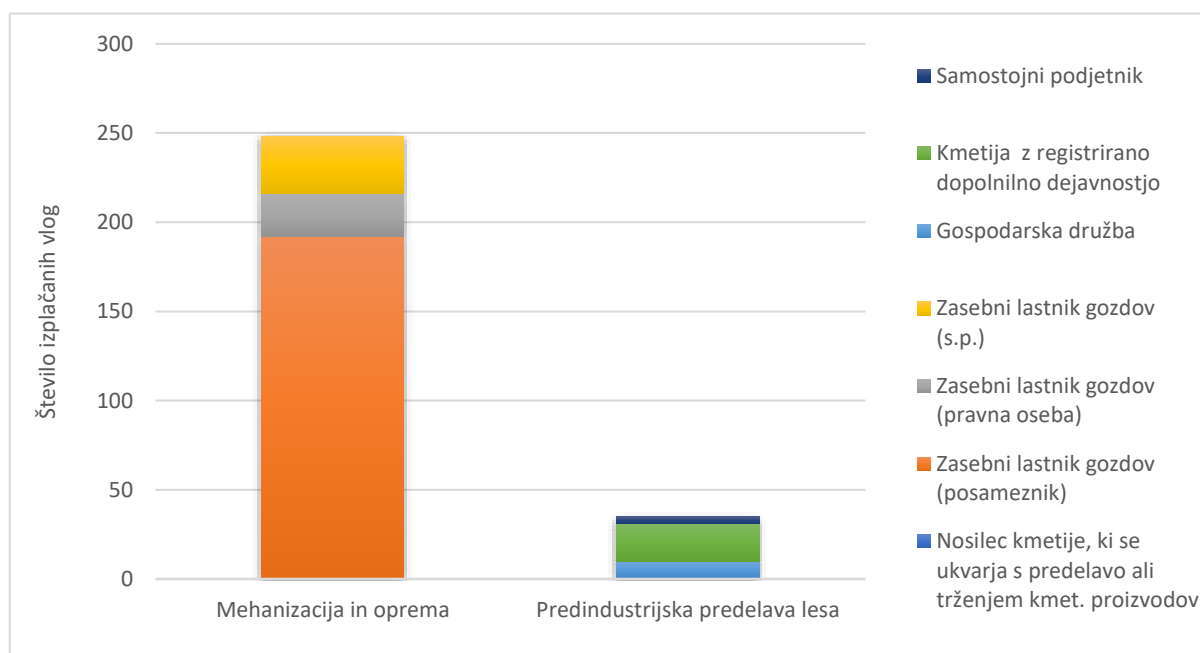
Slika 8: Prikaz deležev gozdov, ki jih imajo v lasti zasebni lastniki gozdov prejemniki sredstev PRP za nakup traktorjev, ločeno po kategorijah traktorjev, s prikazom deležev gozdov uvrščenih v hribovska gorska območja in območja pod Naturo 2000.

Ugotavljamo, da ima med zasebnimi lastniki gozdov posamezniki največ gozda v lasti tistih, ki so s pomočjo PRP sredstev kupili traktorje kolesnike za delo v gozdu. Med zasebnimi lastniki gozdov – pravnimi osebami ima največ gozdov v lasti tistih, ki so s pomočjo PRP sredstev kupili zgibne traktorje kolesnike za delo v gozdu in velik delež teh (približno 70 %) ima gozdove uvrščene pod hribovska gorska območja. Zasebni lastniki gozdov – samostojni podjetniki, so za delo v gozdovih s pomočjo PRP sredstev kupili največ traktorjev kolesnikov za delo v gozdu.

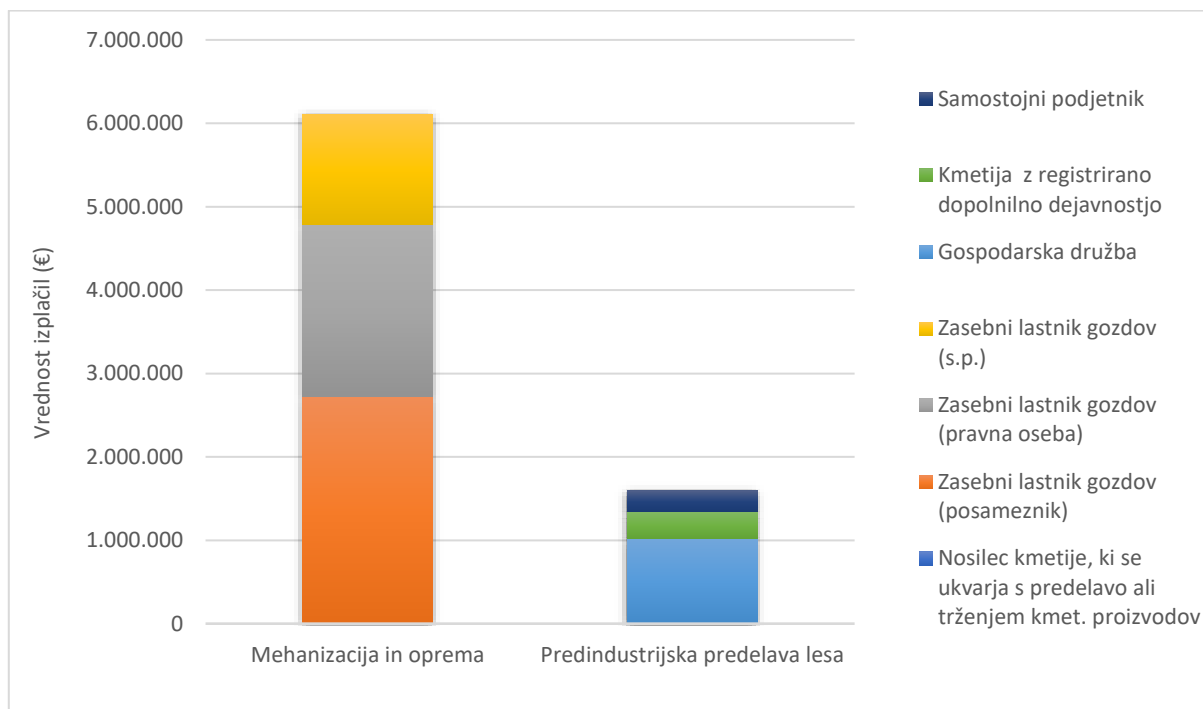
3. Prejemniki sredstev za podukrep Mo8.6 v okviru PRP 2014-2020

V okviru Programa razvoja podeželja 2014-2020 je za podukrep Mo8.6 do 31. decembra 2018, ločeno za dve operaciji, ki se izvajata v okviru podukrepa, prispelo 631 vlog, v katerih so vlagatelji zaprosili za skoraj 25,5 mil €. 78 % od vseh prispelih je bilo odobrenih, od tega pa 58 % izplačanih (oz. 45 % izplačanih glede na prejete vloge), kar znaša 7,7 milijonov evrov sredstev. Celotna vrednost izplačanih naložb pa znaša 23,8 milijonov evrov. Več vlog (69 %) je prispelo na razpis za nakup mehanizacije in opreme, in tudi zaproseno je bilo za več sredstev za to operacijo (56 %). Izplačila še potekajo, je pa na dan 31.12.2018 bilo izplačanih 284 vlog, od tega 87 % za mehanizacijo in opremo.

Med prejemniki sredstev za nakup mehanizacije in opreme prevladujejo zasebni lastniki gozdov – posamezniki (74 %), sledijo zasebni lastniki gozdov – s.p. (14,6 %), zasebni lastniki gozdov – pravna oseba (11 %) in nosilec kmetije, ki se ukvarja s predelavo ali trženjem kmetijskih proizvodov (z zanemarljivim deležom 0,3 %). Zasebnim lastnikom gozdov – posameznikom je bilo izplačanih največ sredstev in sicer 44,5 % vseh sredstev, ki so bila namenjena za nakup mehanizacije in opreme. S 34 % prejetih sredstev jim sledijo zasebni lastniki gozdov – pravne osebe. Med prejemniki sredstev za predindustrijsko predelavo lesa prevladujejo kmetije z registrirano dopolnilno dejavnostjo (51 %), sledijo gospodarske družbe (26 %), samostojni podjetniki (12 %) in zasebni lastniki gozdov – s.p. (11 %). Največ izplačanih sredstev (64 %) je bilo namenjenih gospodarskim družbam, z 19 % pa sledijo kmetije z registrirano dopolnilno dejavnostjo, ki drugače prevladujejo po številu odobrenih vlog.

Slika 9: Število izplačanih vlog glede na vrsto naložbe po lastniških kategorijah v obdobju PRP 2014-20.

Slika 10: Vrednost izplačil glede na vrsto naložbe po lastniških kategorijah v obdobju PRP 2014-20.

3.1. Zasebni lastniki gozdov kot prejemniki sredstev v okviru podukrepa Mo8.6

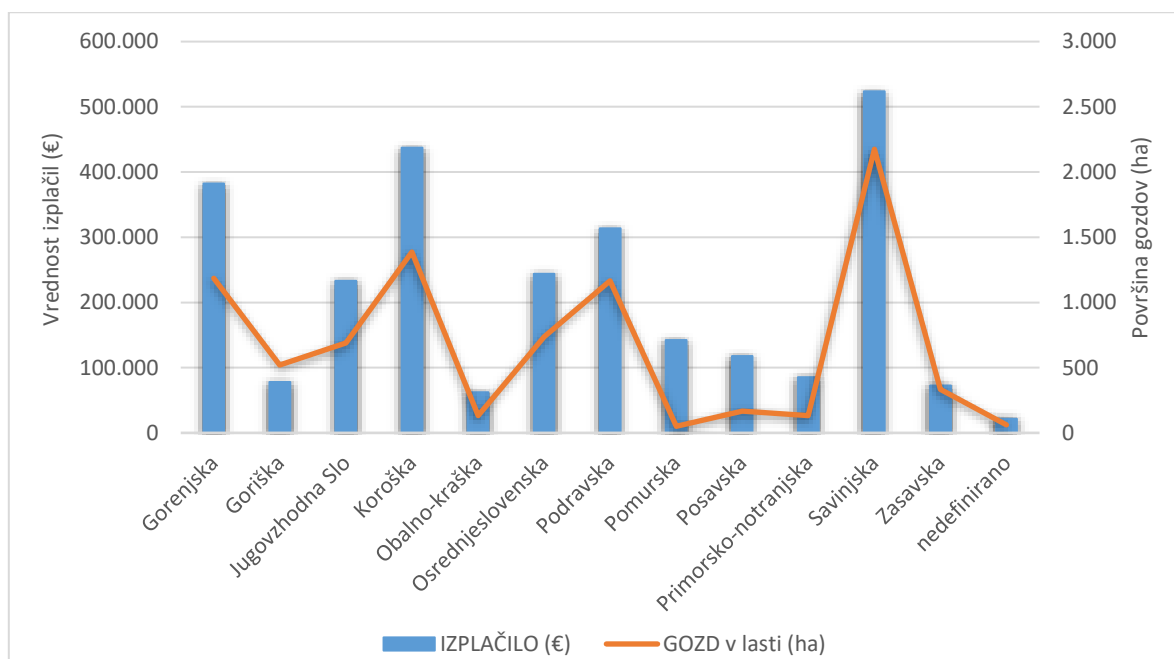
Vlagatelji za dodelitev nepovratnih sredstev za podpore v okviru podukrepa Mo8.6, če je vlagatelj fizična oseba, razen samostojnega podjetnika posameznika, morajo imeti najmanj 10 ha zasebne gozdne posesti v lasti ali zakupu, najmanj za obdobje pet let od zaključka naložbe. Če je vlagatelj za dodelitev nepovratnih sredstev agrarna skupnost, gozdna posest, ki jo imajo člani agrarne skupnosti v solasti ali skupni lasti, ne sme biti manjša od 10 ha.

Po pridobljenih podatkih imajo vlagatelji skupno v lasti 25.635 ha gozda. Vlagatelji, katerih vloge za PRP sredstva so bile odobrene in izplačane, pa imajo v lasti 8.762 ha gozda. Kar 99,7 % gozdov med prejemniki sredstev imajo v lasti zasebni lastniki gozdov – posamezniki; preostali del 0,3 % pa imajo v lasti nosilci kmetij, ki se ukvarja s predelavo ali trženjem kmetijskih proizvodov. Njihov delež predstavlja 28 ha gozdov.

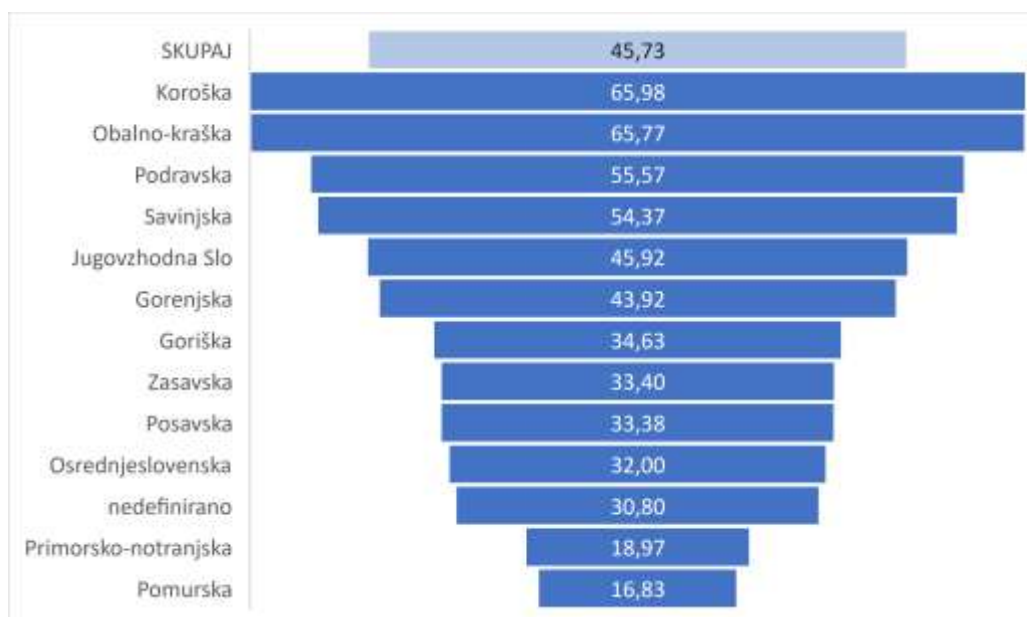
Če primerjamo površino gozdov, ki jo imajo v lasti vsi zasebni lastniki gozdov (v letu 2018 je bilo 77 % vseh gozdov v zasebni lasti, kar predstavlja 906.477,88 ha), s površino gozdov, ki jo imajo v lasti zasebni lastniki vlagatelji za dodelitev sredstev, ugotovimo, da je vključenih slabe 3 % površin gozdov. Zasebni lastniki, katerim sredstva so bila izplačana, pa imajo v lasti 1 % vseh gozdov. Če preračunamo površino gozdov na število izplačanih vlog, ima posamezni zasebni lastnik gozda, ki je prejel sredstva, v povprečju 46 ha gozdov.

Geografsko gledano je na dva javna razpisa za obe vrsti operacije ne glede na lastniško kategorijo vlagatelja prispelo največ vlog iz savinjske regije (18 %), prav tako je bilo odobrenih (18 %) in izplačanih (17 %) največ vlog iz iste regije. Vrednostno pa je bilo izplačanih največ vlog v gorenjski regiji (18 % celotne vrednosti izplačanih vlog, kar predstavlja skoraj 1,4 mil €). Pri črpanju sredstev je bila najbolj uspešna obalno-kraška regija, saj so bile vse prejete vloge tudi odobrene. Sledi ji gorenjska regija (87 %), ostale regije pa so imele odobrenih med 63 in 82 % vlog.

Največ zasebnih lastnikov gozdov – posameznikov, ki so pridobili PRP sredstva, prihaja iz savinjske statistične regije. Tudi vrednost izplačil je bila v tej regiji najvišja. Sledita gorenjska in koroška regija, najmanj sredstev pa je bilo izplačanih v obalno-kraški statistični regiji. Glede na lastništvo gozdov, pa imajo skupaj največ gozdov zasebni lastniki posamezniki iz savinjske regije, sledijo iz koroške, gorenjske in podravske statistične regije. Skupno imajo najmanj gozdov prejemniki sredstev iz obalno-kraške in goriške regije (slika 11). Če pa preračunamo površino gozdov na število izplačanih vlog, imajo največje gozdne posesti v lasti zasebni lastniki iz koroške statistične regije, ki imajo v povprečju 66 ha gozdov na posameznega prejemnika sredstev, sledijo zasebni lastniki posamezniki iz obalno-kraške statistične regije (slika 12).

Slika 11: Zasebni lastniki gozdov – posamezniki kot prejemniki sredstev PRP 2014-20 po statističnih regijah, prikazano glede na vrednost izplačil in površino gozdov, ki jo imajo prejemniki sredstev v lasti.

Slika 12: Povprečna velikost gozne posesti v lasti zasebnih lastnikov gozdov posameznikov po statističnih regijah preračunano glede na število prejemnikov sredstev PRP 2014-20.

V obdobju PRP 2014-2020 je 314 zasebnih lastnikov gozdov – posameznikov oddalo vlogo za prejem nepovratnih sredstev v okviru podukrepa Mo8.6. Od tega je 87,6 % moških, 12,1 % žensk, 0,3 % vlagateljev pa ni definiralo spola. Moški lastniki imajo skupaj v lasti 89,4 % gozdov, ženske pa 10,3 %. Odobrenih je bilo 253 vlog, od tega 88,9 % moškim vlagateljem in 10,7 % ženskim vlagateljicam. Moški lastniki imajo skupaj v lasti 80,7 %, ženske pa 18,7 % gozdov. 191 zasebnih lastnikov gozdov je do 31.12.2018 prejelo sredstva. Od tega je 90 % moških in 9,4 % žensk. Moški lastniki prejemniki sredstev imajo skupaj v lasti 82,5 % gozdov in kar 93 % vrednosti izplačil je bilo izplačanih moškemu lastniku gozdov. Če pa preračunamo površino gozdov na število izplačanih vlog, imajo večje gozdne posesti v lasti ženske lastnice, ki imajo v povprečju 80,8 ha gozdov na posamezno prejemnico sredstev, moški pa imajo v povprečju 41,9 ha gozdov na posameznega prejemnika sredstev.

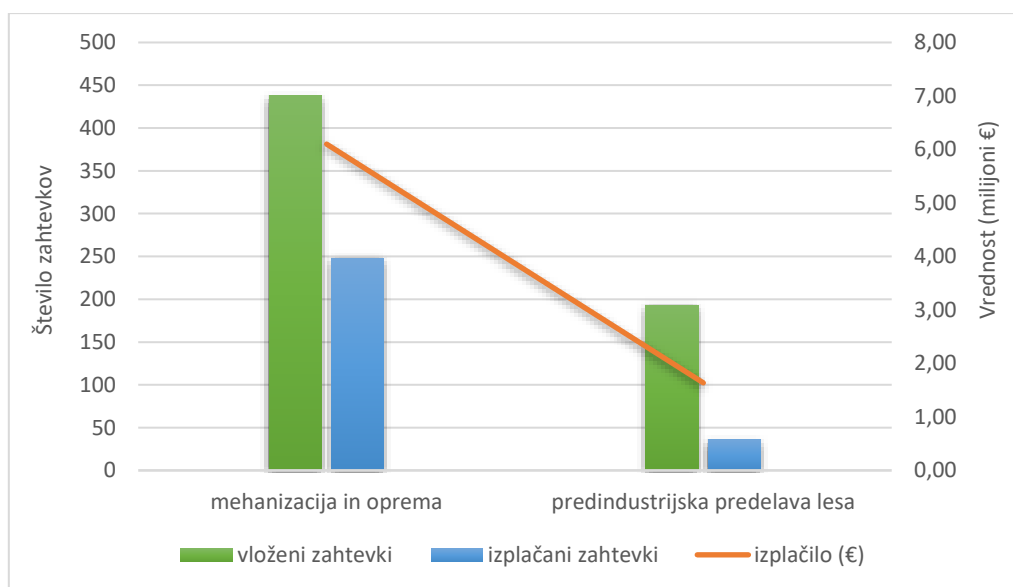
3.2. Podprte naložbe v okviru podukrepa Mo8.6 za zasebne lastnike gozdov posameznike

Za spodbujanje naložb v gozdarske tehnologije ter predelavo in mobilizacijo lesa so bili s sredstvi PRP kriti stroški, ki vključujejo mehanizacijo in opremo za sečnjo in spravilo lesa ter pred industrijsko predelavo lesa. Za nakup mehanizacije in opreme stopnja javne podpore znaša 40 % upravičenih stroškov. Najnižji znesek javne podpore je 1.000 evrov, upravičenec pa lahko v celotnem programskem obdobju iz naslova te operacije pridobi največ 500.000 evrov javne podpore. Do 31.12.2018 je bilo predloženih 1902 zahtevkov za izplačilo sredstev (za obe vrsti operacije) v vrednosti

25.485.307 evrov. V aktualnem PRP obdobju so izplačila za podukrep M8.6 potekala v letih 2017 in 2018. Do 31.12.2018 je bilo izplačanih 836 zahtevkov, izmed katerih je bilo večina denarja namenjena nakupu strojev in opreme.

Glede na število vloženih in izplačanih zahtevkov so prevladovale vloge v kategoriji mehanizacija in oprema (248 izplačanih vlog, kar predstavlja 87 % izmed vseh izplačanih vlog podukrepa Mo8.6). Po vrednosti je bilo prav tako več izplačanih zahtevkov v kategoriji mehanizacija in oprema, in sicer kar 79 %.

Slika 13: Prikaz števila vloženih in izplačanih zahtevkov ter vrednost izplačil po vrstah stroška.

Glede na lastništvo gozdov, so zasebni lastniki gozdov prejeli sredstva samo v okviru aktivnosti mehanizacija in oprema. Za predindustrijsko predelavo lesa vlagatelji nimajo v lasti gozda.

Izmed opreme in strojev je bilo kupljenih največ vitlov, teh je bilo skupaj kupljenih 152, od tega največ tritočkovnih elektrohidravličnih, in sicer 89. Sledi nakup kompletov za radijsko krmiljenje, skupaj jih je bilo v okviru PRP kupljenih 149. Kar 111 je bilo sofinanciranih škripcev. Prvič so se sofinancirale gozdarske prikolice, teh je bilo 76. Vseh traktorjev za delo v gozdu je bilo sofinanciranih 73, od tega je bilo 68 kmetijskih traktorjev in 5 namenskih gozdarskih traktorjev.

3.2.1. Nakup traktorjev v okviru podukrepa Mo8.6

Izmed 73 vlagateljev, katerim so bila zaprosena sredstva za nakup traktorjev odobrena in tudi izplačana, jih ima 48 v lasti gozd, in sicer zasebni lastniki posamezniki, ostali upravičenci nimajo v lasti gozda. Skupaj imajo nekaj manj kot 3 tisoč ha, kar predstavlja 33 % gozdov, če primerjamo s površino gozdov, ki jih imajo v lasti vsi zasebni lastniki gozdov prejemniki sredstev v okviru podukrepa Mo8.6. Če preračunamo površino gozdov na število izplačanih vlog, ima posamezni zasebni lastnik gozda, ki je prejel sredstva za nakup traktorja, v lasti v povprečju 61 ha gozdov.

Preglednica 4: Površine gozdov, ki jih imajo v lasti zasebni lastniki gozdov – posamezniki, prejemniki sredstev PRP za nakup traktorjev po vrsti nabavljene traktorja.

	Št. prejemnikov sredstev	Vrednost (€)	GOZD v lasti (ha)
Kmetijski traktorji standardni, štirikolesni pogon 45-64 kW (61-87 KM)	2	24.638	67,53
Kmetijski traktorji standardni, štirikolesni pogon 65-74 kW (88-101 KM)	12	208.865	731,74
Kmetijski traktorji standardni, štirikolesni pogon 75-94 kW (102-128 KM)	23	446.799	1.563,08
Kmetijski traktorji standardni, štirikolesni pogon 95-100 kW (129-136 KM)	5	122.385	233,56
Kmetijski traktorji standardni, štirikolesni pogon 101-125 kW (137-170 KM)	4	116.258	204,30
Drugi namenski gozdarski traktorji	2	237.804	122,49
Skupaj	48	1.156.749	2.922,69

4. Zaključek

Zasebni lastniki gozdov so med pomembnimi oblikovalci gozdne krajine v Sloveniji, saj imajo skupaj v lasti več kot 900 tisoč ha gozdov. V teh gozdovih sami, s pomočjo družinskih članov ali z najemom izvajalcev storitev, pridobivajo okrogli les in druge gozdne dobrine za različne namene. Za boljše izkoriščanje potenciala gozdov, država znaten vir sredstev nameni z ukrepi Programa razvoja podeželja (PRP), prejemniki katerih so tudi lastniki gozdov. V preteklem obdobju PRP, ki je trajal v letih 2007-2013, je bil za izboljšanje ponudbe gozdarskih storitev financiran en ukrep (ukrep 122), prav tako je v okviru aktualnega obdobja PRP 2014-2020, financiran en ukrep (ukrep Mo8).

Vlagatelji v obdobju PRP 2007-13 imajo skupno v lasti 321.314 ha gozda. Vlagatelji, katerih vloge so bile odobrene in izplačane, imajo v lasti 255.035 ha gozda, vlagatelji, ki so prejeli sredstva v okviru namena B – naložbe v nakup nove mehanizacije in nove opreme za sečnjo in spravilo lesa, pa imajo v lasti 20.674 ha gozdov. V kar 90 % gre za zasebne lastnike posameznike. Če primerjamo z aktualnim obdobjem PRP 2014-20, kjer se je v okviru podukrepa Mo8.6 sofinanciral primerljiv namen – naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa, pa imajo prejemniki sredstev skupno v lasti 8.762 ha gozdov, med katerimi prevladujejo zasebni lastniki gozdov posamezniki (99,7 %). Ker aktualno obdobje PRP še ni zaključeno, podatkov za obe obdobji PRP med seboj ni mogoče primerjati. Lahko pa primerjamo površino gozdov, ki jo imajo v lasti vsi zasebni lastniki, s površino gozdov, ki jo imajo v lasti zasebni lastniki prejemniki nepovratnih sredstev iz PRP.

V obdobju 2007-13 so tako prejeli nepovratna sredstva za nakup nove mehanizacije in nove opreme za sečnjo in spravilo lesa zasebni lastniki gozdov, ki imajo v lasti 2,3 % vseh gozdov Slovenije, gledano za leto 2013, ko je bilo 75 % vseh gozdov v zasebni lasti, kar predstavlja 895.829 ha. Vlagatelji, katerih vloge za nepovratna sredstva v okviru celotnega ukrepa 122 so bila odobrena in izplačana, pa imajo v lasti 255.035 ha gozda, kar predstavlja kar 28,5 % vseh gozdov. V obdobju 2014-20 (za stanje do 31.12.2018) so prejeli nepovratna sredstva za nakup nove mehanizacije in nove opreme za sečnjo in spravilo lesa zasebni lastniki gozdov, ki imajo v lasti 1 % vseh gozdov Slovenije, gledano za leto 2018, ko je bilo 76,5 % vseh gozdov v zasebni lasti, kar predstavlja 901.038 ha.

V obdobju PRP 2007-13 so bila izplačana sredstva za nakup traktorjev 294 vlagateljem. Ti imajo skupaj v lasti nekaj več kot 13 tisoč ha gozdov. Če preračunamo površino gozdov na število izplačanih vlog, ima posamezni zasebni lastnik gozda, ki je prejel sredstva za nakup traktorja, v povprečju 44 ha gozdov. V obdobju PRP 2014-2020 so bila izplačana sredstva za nakup traktorjev 73 vlagateljem, od tega jih ima 48 v lasti gozd in sicer nekaj manj kot 3 tisoč ha. Če preračunamo površino gozdov na število izplačanih vlog, ima posamezni zasebni lastnik gozda, ki je prejel sredstva za nakup traktorja, v lasti v povprečju 61 ha gozdov.

V obdobju PRP 2014-2020 je v okviru podukrepa Mo8.6 za mehanizacijo in opremo 191 zasebnih lastnikov gozdov – posameznikov prejelo sredstva. Vseh vlagateljev za ta namen je bilo 438, sredstva pa so bila izplačana 248 vlagateljem. Izmed vseh vlagateljev je bilo 83 % moških prejemnikov sredstev in 8 % ženskih prejemnic sredstev. Gledano samo zasebne lastnike gozdov posameznike pa je med prejemniki sredstev 90 % moških in 9 % žensk. Moški zasebni lastniki gozdov prejemniki sredstev imajo skupaj v lasti 82 % gozdov in kar 93 % vrednosti izplačil je bilo izplačanih moškemu lastniku gozdov. Je pa zanimiv podatek, da imajo večje gozdne posesti v lasti ženske lastnice, v povprečju 80,8 ha gozdov na posamezno prejemnico sredstev, moški pa imajo v povprečju 41,9 ha gozdov preračunano na posameznega prejemnika sredstev.

Glede na trenutne podatke (konec leta 2019), je bilo za nakup nove mehanizacije in nove opreme za sečnjo in spravilo lesa več zasebnih gozdnih posesti vključenih v preteklo obdobje PRP. Vendar je tudi ta delež zelo nizek gledano na vse zasebne gozdove. Pomembno vprašanje je, ali zasebni lastniki gozdov ne izvajajo del v svojih gozdovih, ne potrebujejo nove mehanizacije in opreme (kar lahko sklepamo, da imajo zasebni lastniki gozdov za delo v gozdovih mehanizacijo in opremo starejšo od 12 let) ali pa je pridobivanje nepovratnih sredstev iz PRP preveč zapleteno, da bi se zanje odločilo več lastnikov.

5. Viri

Javni razpis za ukrep Povečanje gospodarske vrednosti gozdov iz Programa razvoja podeželja 2007-2013 (PRP) za obdobje 2007. Uradni list RS, št. 99/2008 z dne 17.10.2008

Javni razpis za ukrep Povečanje gospodarske vrednosti gozdov iz PRP 2007- 2013 za leto 2009. Uradni list RS, št. 35/2009 z dne 8.5.2009

Javni razpis za ukrep 122 Povečanje gospodarske vrednosti gozdov iz PRP 2007- 2013 za leto 2011. Uradni list RS, št. 109/2011 z dne 30. 12. 2011

Javni razpis za operacijo naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa iz PRP 2014-2020 za leto 2016. Uradni list RS z dne 19.2.2016

Javni razpis za operacijo naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa iz PRP 2014-2020 za leto 2017. Uradni list RS, št. 14/2017 z dne 24.3.2017

Poročilo Zavoda za gozdove Slovenije o gozdovih za leto 2013. 2014. Zavod za gozdove Slovenije, 131 str.

Poročilo Zavoda za gozdove Slovenije o gozdovih za leto 2018. 2019. Zavod za gozdove Slovenije, 135 str.